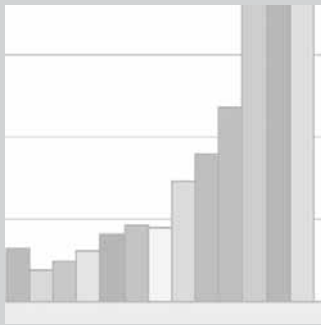
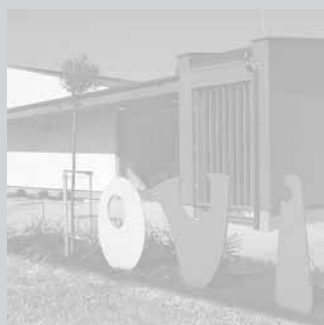

BIATORBÁGY TÉRSÉGI SZEREPÉNEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEMZÉSE

BIATORBÁGY TÉRSÉGI SZEREPÉNEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEMZÉSE

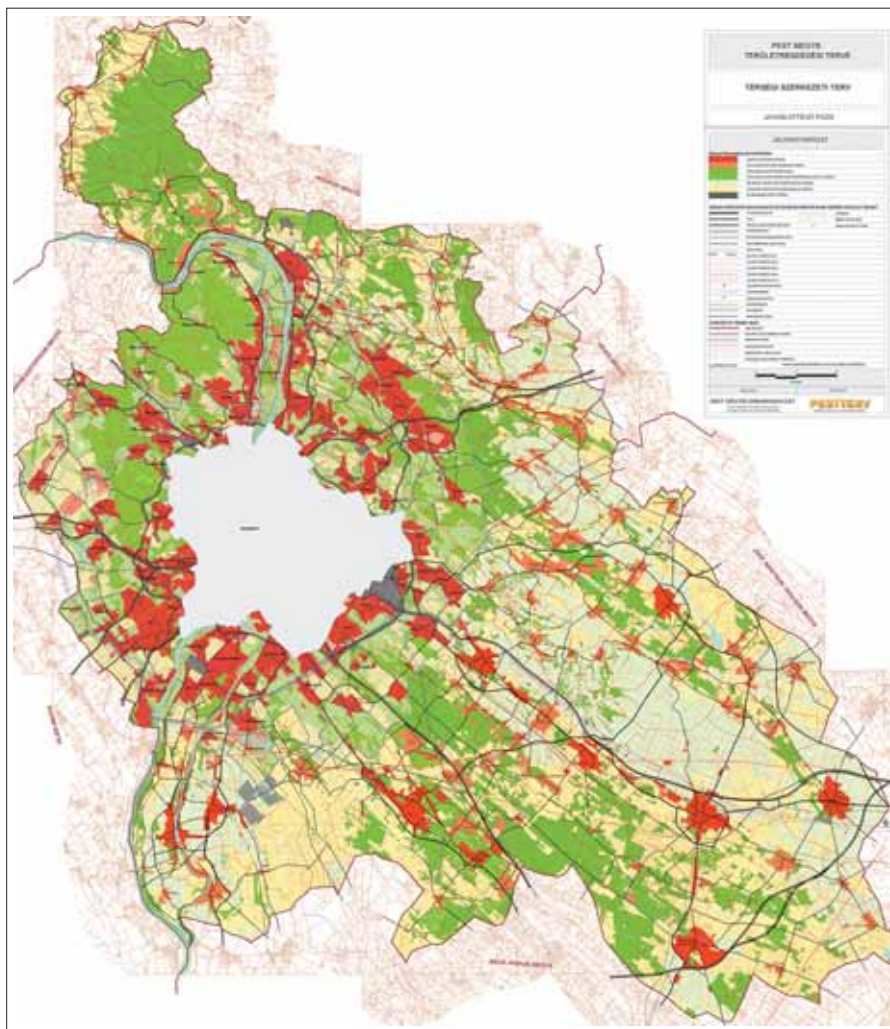
Batorbágy önkormányzatát az 1990-es évek elejétől foglalkoztatja a település helye, szerepe környezetében, a kistérségben, a régióban. A rendszerváltozást követően nyílt mód a korábbi szerepkörök tudatos végiggondolására. Elemezni kellett a két háború közt több katasztrófát is megélt (vasúti szerencsétlenségek, tornádó), járási központ funkcióját veszítő település 2. világháború utáni stagnálásának okait, különösképp azt a folyamatot, amelynek eredményeként Budaörs erőteljes fejlesztése háttérbe szorította Batorbágyot. Elsőként egy, az 1990-es évek elején készült tanulmány taglalta a település fekvését, térségi kapcsolatait és az ország térszerkezetében elfoglalt helyét.

A tanulmány megállapítása szerint a település helyét az országban egyértelműen meghatározza, hogy a Budapestre bevezető fő regionális infrastruktúra-vonalak mentén fekszik. A Pest megyei fekvés – a szomszéd megyehatárhoz közeli elhelyezkedéssel – szintén meghatározó. A főváros évtizedekig aktívan működő vonzása (munkahelyek, intézményellátás), valamint az emberek fővárosból történő többmenetes kirajzása az agglomerációba máig érezteti hatását. A kilencvenes évek elején még nem volt előre látható Batorbágy saját erejére támaszkodó fejlődése, úgy tűnt, hogy a település a főváros körüli „szervizváros-gyűrű” része lesz. A fővároshoz való kapcsolódás mellett igen jelentős a település nyugati irányú, a szomszédos Fejér megyéhez fűződő kapcsolatrendszere. Míg Batorbágytól keletre és északra városok szegélyezik a fővárost (Szentendre, Pomáz, Pilisvörösvár, Budakeszi, Budaörs, Érd, Százhalombatta), nyugat, észak- és délnyugat felé laza településhálózat terül el. Az

egyetlen komolyabb központi szerepű település, Bicske és a Velencei-tó közt egymással is gyenge kapcsolatú falvak találhatók. Ezekben az irányokban Batorbágyban van lehetősége van regionális kistérségi szerepkörök felvállalására, ellátására, mert kereskedelmi, pénzügyi, ellátási szempontból előnyösebb helyzetben van szomszédainál, de – mint azt későbbi kutatások és elemzések is megállapították –, a központi szerepköröket csak szomszédjaival kooperációban tudja felvállalni.

E feltáruló lehetőségeket kiaknázandó a Zsámbéki-medence Regionális Területfejlesztési Társulás (Zsámert) elkészítette Térségfejlesztési Operatív Fejlesztési Programját. A társulásnak jelenleg is alelnöke Batorbágy polgármestere, így a munka során biztosítható volt a – Batorbágy várossá válásának szempontjából most különösen fontos – kistérségi és települési érdekek összehangolása. Fontos tényező, hogy a Zsámert Batorbágyval együtt 13 települése közül egyedül Bicske rendelkezik városi ranggal, olyan települések társulásáról van szó, amelyek fejlődésük folyamatában aktívan keresik saját helyüket a térségben.

Rendezési Terv elhatározásai-
val összhangban kitűnő terepe
lehet a kis- és közepes
high-tech beszállítók megtele-
pedésének.

– Tényként kell elfogadni
Budapest átfogó, igen erős
vonzerejét, amit egy oldalról
erősíteni kell, más oldalról
gyengíteni szükséges. Az erő-
sítés azt kell jelentse, hogy – a
lehető legnagyobb mértékben
partneri alapokra helyezve a
kapcsolatot –, minél jobb
együttműködést kell kialakíta-
ni Budapesttel, ugyanígy a
szomszédos budai kerületek-
kel. A gyengítés a fővárossal
fenntartott kapcsolatok lazítá-
sát célozza: Bicske, Bator-
bágy és Zsámbék összehan-
golt intézményfejlesztésével
elérendő, hogy a humán szol-
gáltatások nagyobb számban
és jobb minőségben legyenek
elérhetők helyben, illetve a

A tanulmány (címe: „Kreatív és rekreatív te-
rek Budapest határában”) alapján a térségben az
alábbi stratégiai célok érvényesítendőek:

– A Zsámbéki-medence egy kiegyensúlyozott
ütemű és jellegű, a környezetkímélő iparágak szé-
les körének, de különösen a személyi, üzleti, tu-
risztikai és „tudás-ipari”, magas szintű szolgáltatá-
soknak teret engedő, természeti és kulturális érté-
keire vigyázó, minőségi életfeltételeket és gazda-
sági környezetet nyújtó, mikrotérségeinek egyen-
letes fejlődési esélyt biztosító térség legyen.

– A térség várhatóan fokozódó vonzereje
szorosan összefügg természeti, környezeti érté-
keivel. Ezek védelme, vagyis a fejlődés környe-
zetbarát mederben tartása a Zsámbéki-medence
termelői (kreatív) és zöldövezeti (rekreatív) funk-
cióinak, karakterének megőrzését jelenti.

– Ugyanakkor a térség az általános felértéke-
lődés folyamatában számottevő erővel vonzza a
kvalifikált népet: a Pest megyei területfej-
lesztési koncepció és a Budapesti Agglomeráció

környező falvakban élők számára.

Az 1999-ben készült operatív fejlesztési
program prioritásokat határozott meg. E prioritá-
sok máig érvényesek, de néhányuk esetében – az
egyreszt településekben történt újabb fejlesztések
miatt – csak kisebb hangsúly-eltolódásokkal ér-
telmezhetők.

– 1. prioritás: Szervesen fejlődő, hatékony helyi gazdaság megteremtése és fenntartása

A Zsámbéki-medence gazdaságának elmúlt évti-
zedes fejlődését a Budapest közvetlen szom-
szédóságában elhelyezkedő kistérségekhez képest
mérsékelt ütemű fejlődés jellemzi. Ez a tele-
pülések szintjén – egyrészt a településeknek a
térséget átszelő tranzitútvonaltól való távolságtól,
másrészt a helyi gazdaság szereplőinek eltérő
múltjából, kulturális különbözőségéből adódó –
megosztottságot takar.

A zöldmezős beruházással érkező új szerep-
lők várhatóan továbbra is a kedvező fekvésű tele-

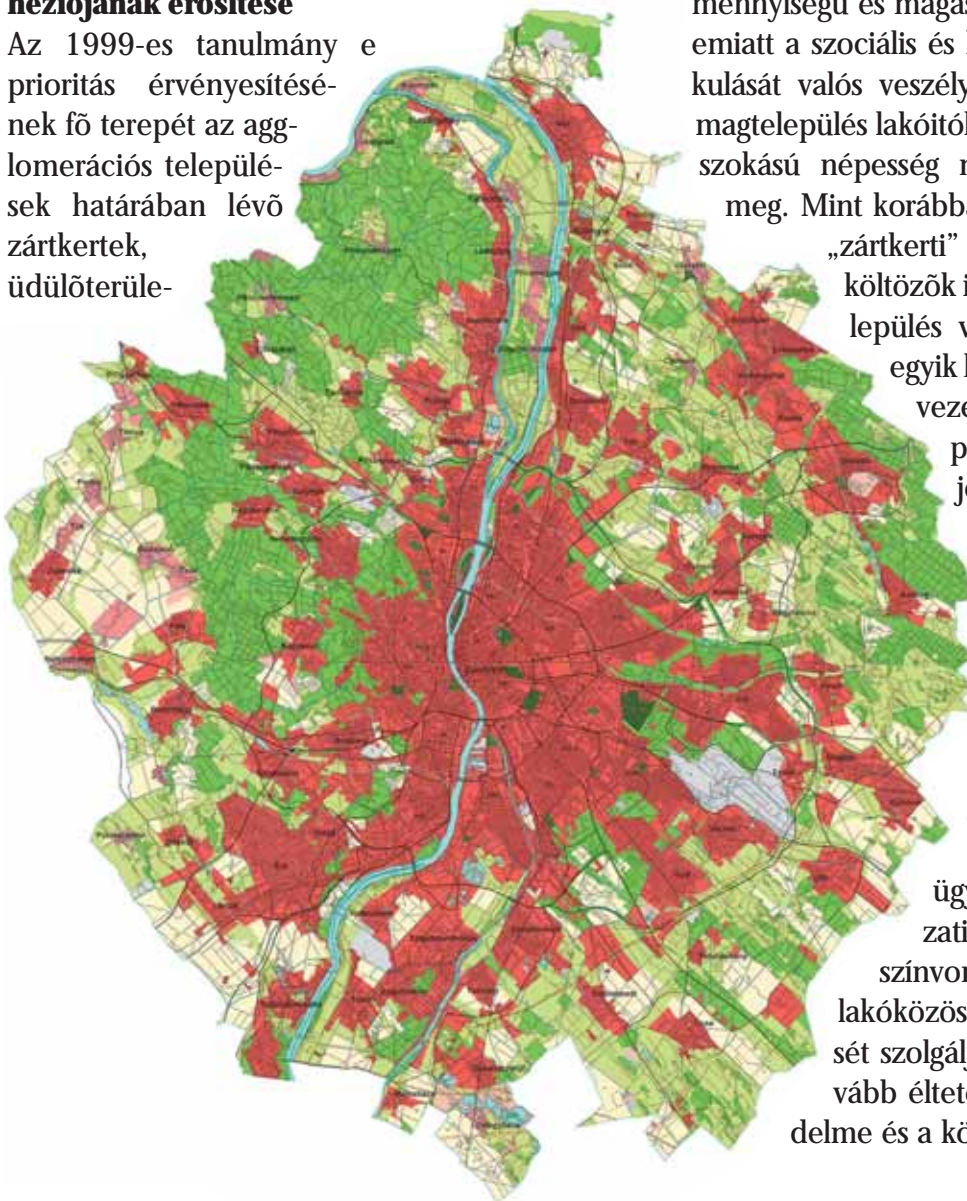
pülésekre érkeznek nagyobb számban (Batorbágy, újabban Páty és Herceghalom, várhatóan Bicske), míg a privatizációs folyamatban alakult, esetenként többször gazdát cserélt cégek inkább a közlekedési szempontból kevésbé frekvenciált településeken találnak helyet (Tök, Perbál, Bicske, Zsámbék). E települések számára a rekreációs szolgáltatások fejlesztése jelenthet kiutat, ám ez a tevékenység minden, kedvező természeti adottsággal bíró településnek is lehetőséget kínál: a túlzott beépítéstől megkímélt táj, a jó levegő, a csönd találkozhat a magas szintű humán szolgáltatások kialakításával kapcsolatos befektetői törekvésekkel (Telki Magánkórház, Pátyra és Batorbágyra tervezett, piaci elven működő időotthonok, a Budajenőn létesítendő wellness szolgáltató központ).

– 2. prioritás: A lakóhelyi közösségek kohéziójának erősítése

Az 1999-es tanulmány e prioritás érvényesítésének fő terepét az agglomerációs települések határában lévő zártkertek, üdülőterü-

tek átalakulási folyamataiban látta, azt állítva, hogy a településeknek előbb-utóbb szembe kell nézniük az erős népességszám-emelkedéssel, s az ezzel járó humán és műszaki infrastruktúra-igény növekedésével. Megállapította, hogy a szuburbanizáció kiteljesedése csak részben alakul az önkormányzat fejlesztési elképzelései szerint, mert legalább ilyen fontos mozgatóerő a tulajdonosi és befektetői érdekérvényesítő képesség, a belülről és kívülről egyaránt jelentkező „fejlesztői nyomás”. A Zsámert jelentős zártkerti és üdülőterületekkel bíró településein, többek között Batorbágyon már korábban is megjelent, s tovább folytatódik a rekreációs célú szuburbanizáció lakóhelyibe történő átfordulása, mind több hétvégi ingatlan válik állandóan lakott otthonná.

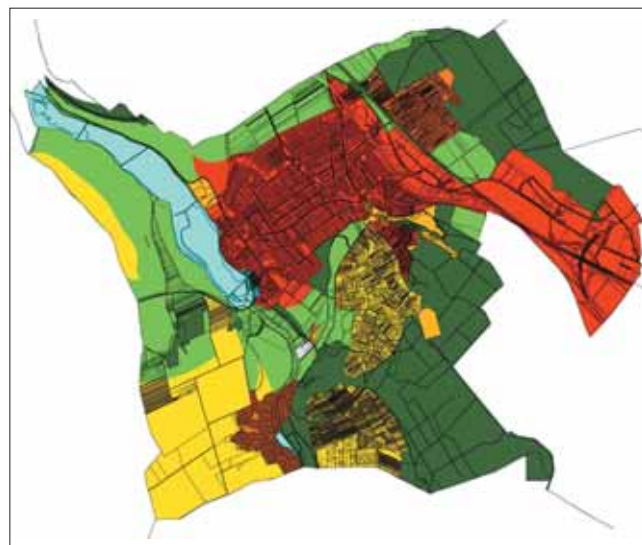
Batorbágyon az elmúlt években jelentős mennyiségű és magas minőségű új lakás is épült, emiatt a szociális és kulturális feszültségek kialakulását valós veszélynek kell értékelni, mert a magtelepülés lakóitól eltérő fogyasztási igényű és szokású népesség nagyobb tömegben jelenik meg. Mint korábban már többször jeleztük, a „zártkerti” és az új lakóterületekbe beköltözők integrálásának feladatát a település vezetése felvállalta, aminek egyik legfontosabb jele a civil szervezeteknek egymással és a települési önkormányzattal való jó együttműködése. Várossá nyilvánítási kérelmének egyik fő indoka pedig éppen az, hogy a magas színvonalú, a lakosság különböző csoportjait egyaránt kielégítő szolgáltatások iránti igény növekszik, szükség van az alapvető oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális és önkormányzati szolgáltatások bővítésére és színvonaluk további emelésére. A lakóközösségek kohéziójának erősítését szolgálja a helyi hagyományok tovább éltetése, a kulturális értékek védelme és a közösségfejlesztés.

– 3. prioritás: Tájvédelem, életminőség-védelem, kiegyensúlyozott térszerkezet-alakítás

Abban, hogy 1990-es évektől a Zsámbéki-medence települései a lakóhelyi szuburbanizáció célterületeivé váltak – a jó elérhetőség és a mérsékelt a „felkapottság” ellenére még elérhető ingatlanárak mellett –, az egyik fontos vonzerő a jó természeti adottságok, a még kevésbé sérült gondozott kultúrtáj megléte voltak. Bár a térségben az agrárgazdaság súlya a gazdaságszerkezetben és az itt élők megélhetésében elenyésző, a magas színvonalon művelt szántóföldi növénytermesztés, a csonthéjas gyümölcsstermesztés és a szőlészet tájfenntartó funkciókat is szolgálnak. A kistérség településeinek külterületei részei a Budapestet övező az agglomerációs területrendezési tervben kijelölt, illetve szabályozott zöldgyűrűnek, így kétszeresen is szükséges az összehangolt térségi környezet- és tájvédelmi programok kidolgozása, elfogadása és megvalósítása.

A kiegyenlített térstruktúrát eredményező policentrikus területfejlesztés egyik feltétele a mikrokörzeti központok – köztük Bátorbágy – egyeztetett, összehangolt, a kialakult szerepkörön, munkamegosztáson alapuló intézmény- és szolgáltatásfejlesztése. A Zsámert településeinek ugyanakkor közös gondja a közlekedési kapcsolatok sugaras és elsősorban a főváros felé irá-

nyuló jellege. Ennek következményeképp a mikrokörzeti központok megközelíthetősége egyelőre nehézkes, vonzerejük nem tud kellően növekedni. A cél eléréséhez a Zsámert a Dél-Buda környéki Területfejlesztési Önkormányzati Társulással együttműködve kidolgoztatta a térség agglomerációs településeinek egymás közötti tömegközlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztéséről szóló tanulmányt.

A forgalomszámlálási adatokat használó, ki-kérdezéses módszerrel kutató, s végül megvalósulási költségeket számoló tanulmány javaslatainak lényege, hogy a főváros kikerülésével jelentősen lerövidülhetnek az utazási idők, ugyanakkor – a rövidebb útvonal használatával és a zsúfoltság elkerülésével – jobban lehet óvni a természeti környezetet. A javaslatokból az is nyilvánvalóvá vált, hogy Bátorbágy számára egy ilyen fejlesztés mindenképpen előnyös lehet.

– 4. prioritás: Infrastruktúra- és településkép-fejlesztések

Az előző prioritás utolsó gondolatához kapcsolódik a negyedik fejlesztési kör: a hiányzó infrastruktúrális fejlesztések pótlása és a településkép javítása. Az operatív programban megfogalmazott átfogó cél: a fenntartható fejlődéshez szükséges alapfeltételek megteremtése. Infrastruktúra alatt azonban nem csak a műszaki értendő, hanem a humán infrastruktúra is – praktikusán a közintézmények –, kiépülése, átalakulása, nem különben az őket beágyazó közterületek kialakításának színvonala.

A műszaki infrastruktúra területén az operatív fejlesztési program a

– **közlekedés terén** a haránt irányú közlekedési kapcsolatok kiépítését, a településeken belüli közúthálózat fejlesztését, az elkerülő utak megépítését;

– **új dinamizáló tényezőként** az információs-telekommunikációs ágazat súlyának növekedését, a szélessávú internet (ISDN, ADSL) technikai feltételeinek és széles körű hozzáféréseinek lehetőségét, a közművek kapacitás-bővítését, a gyakran elmaradt járdaépítések megvalósítását, a felszíni csapadékvíz-elvezetés megoldását tűzte ki célul.

– **A környezeti minőség javítása érdekében** a fő környezeti szennyezőforrás, a közlekedés káros hatásainak mérséklését, a kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek megteremtését emelte ki a program.

A program a táj- és környezetvédelmet szolgáló és környezetbarát infrastruktúra fejlesztésében kiemelt feladatként kezeli a fent említett közműberuházások anyagi háttérének biztosítását, az uniós normáknak megfelelő hulladékgyűj-

tés és újrahasznosítás feltételeinek megteremtését, az illegális hulladéklerakók felszámolását, az elkerülő utak mentének zajvédelmét, a településen belüli kerékpárút-hálózat kiépítését.

Batorbágy önkormányzata és vezetése továbbra is figyelemmel kíséri a közelmúltban kezdeményezett, a térségben jelentős magánbefektetéseket ígérő Talentis programot. Egyelőre azonban úgy látja, hogy a lezajlott építéset-településtervezési tervpályázat még nem adott komolyan értékelhető válaszokat a település szempontjából fontos kérdésekre.

Összegzésként megállapítható, hogy Batorbágy önkormányzata, vezetése tudatában van a települése regionális, kistérségi helyzetéből fakadó adottságainak, lehetőségeinek, esélyeinek. Saját települése fejlesztési stratégiáját e tudatosság vezérli. A batorbágyi sikerek tapasztalataira is építve a térség fejlesztési stratégiájának, programjainak kezdeményezője, egyik legaktívabb szereplője. Meggyőződése, hogy a nagyközség várossá nyilvánítása nem valamely önző cél, hanem a térség további felemelkedését is szolgálja.

